

POSUDEK VEDOUcí DIPLOMOVÉ PRÁCE

Téma: Práva dítěte v mezinárodních dokumentech v oblasti soudnictví ve věcech mládeže

Autor: Minh Tra Pham

Volbu tématu je třeba ocenit. Problematika, kterou autorka v práci zpracovává, se mezi tématy diplomových prací neobjevuje často. Rozhodující bude, jaký přístup ke zvolenému tématu diplomantka zvolí.

Předkládaná diplomová práce je vedle úvodu a závěru rozdělena pouze do tří, dále podrobně a přehledně členěných, kapitol. Cíl, který si autorka v úvodu práce stanoví, je „...zmapovat jednotlivá práva, která jsou dětem v konfliktu se zákonem poskytována mezinárodním právem...“. Připomíná význam rozhodování Evropského soudu pro lidská práva v této oblasti, ale současně upozorňuje čtenáře, že práce se zaměří na dokumenty přijaté na půdě OSN. Poslední věta úvodu „Dítě je především dítětem a tato skutečnost by měla být rozhodující i v případě, že se dítě dopustilo protiprávního činu.“ dává tušit přístup autorky.

V první kapitole práce s názvem „Soudnictví ve věcech mládeže“ se autorka věnuje vymezení samotného pojmu, důvodům vedoucím k vytvoření systému práv dítěte v oblasti trestního soudnictví a uplatňovaným modelům. Zde přehledným způsobem rozebírá jednotlivé aspekty problematiky avizované v úvodu této kapitoly. Správně upozorňuje na skutečnost, že „soudnictví ve věcech mládeže“ nezahrnuje pouze problematiku soudů, ale jedná se obecně o systém a výkon spravedlnosti ve věcech mládeže. Dotýká se i samotného pojmu a klade si v této souvislosti otázku, zda pojem „soudnictví ve věcech dětí“, tzv. „child justice“ by nebyl pojmem vhodnějším a přesnějším. Správně poukazuje na nejednotnost terminologie, pokud jde o používané pojmy (dítě, mladistvý, mládež, mladý dospělý) i matoucí používání některých pojmů.

V další části této kapitoly chronologicky popisuje jednotlivé dokumenty přijaté na univerzální i na regionálních úrovních. Připomíná, že cíle systému soudnictví ve věcech mládeže jsou odlišné od systému pro dospělé, kde je stěžejní represivní složka tohoto systému. U dětí je (nebo měl by být) rozhodující výchovný cíl. Při popisu dvou základních modelů soudnictví ve věcech mládeže se diplomantka sama trochu dostává do úzkých, když nejprve v úvodu práce popíše dítě jako aktivní subjekt a nositele práv a následně se přiklání k sociálně-opatrovnickému modelu soudnictví nad mládeží. Vztah obou modelů soudnictví a postavení dítěte jako subjektu/objektu práv by zasluhovalo větší pozornost ze strany autorky v rámci ústní obhajoby. Celkově je tato část práce psána přehledně, srozumitelně a se znalostí věci.

Následuje kapitola s názvem „Univerzální úroveň – systém Organizace spojených národů“, která představuje meritum práce. Na začátku kapitoly vymezuje okruh dokumentů, kterým se bude věnovat. V části věnované Úmluvě o právech dítěte upozorňuje na změnu terminologie z „juvenile justice“ na „child justice“ včetně důvodů pro tuto změnu. V kapitole 2.6.3 popisuje alternativy

k standardnímu soudnímu procesu – zde by bylo vhodné, aby se u této problematiky v rámci ústní obhajoby diplomantka zastavila a rozvedla ji. V následující podkapitole se věnuje požadavkům na minimální věk pro trestnou odpovědnost dítěte. Výbor pro práva dítěte se vcelku logicky snaží posunout tuto hranici směrem nahoru, konkrétní případy v jednotlivých státech vyvolávají občas tlaky opačné – snížení této hranice až na 10 let. Lze opravdu bez dalšího přijmout konstatování uvedené na str. 24 práce, totiž „...že ve věku 12 a 13 let se děti stále rozvíjí a není pravděpodobné, že porozumí dopadům svých činů a porozumějí trestnímu řízení.“? Podkapitola s názvem „Záruky spravedlivého procesu“ pouze rekapituluje jednotlivá práva, aniž by cokoli nového přinášela. Mohla být výrazně kratší – sedm stran textu je zbytečných. Stejný problém provází i následující podkapitolu s názvem „Zbavení osobní svobody dítěte“.

Posledních cca deset stran textu této kapitoly je věnováno soft law dokumentům. Zde autorka nejprve uvádí jejich přehled, aby se následně některým z nich věnovala detailněji.

Přestože je tato část práce poměrně deskriptivní a „pouze“ shromažďuje fakta, nelze autorce upřít schopnost učinit tak přehledně, srozumitelně a chronologicky. Ne zcela logicky však působí v této kapitole zařazené odkazy na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva (vzhledem k názvu kapitoly a poté, co autorka explicitně uvede, že se bude věnovat pouze univerzální úpravě).

Přes jistou míru popisnosti, je z této část práce zřejmé, že se diplomantka v problematice orientuje, prokázala schopnost uvést u jednotlivých dokumentů skutečně podstatné a relevantní informace. Práce by mohla obsahovat víc vlastních názorů, stanovisek autorky samotné. Spravedlivě je však třeba konstatovat, že čtenář se v koncentrované podobě dozví základní informace vážící se k jednotlivým dokumentům.

Poslední kapitola práce je věnována implementaci mezinárodních standardů v českém právním řádu z pohledu orgánů OSN. Zde diplomantka správně připomíná protichůdnost cílů soudnictví ve věcech mládeže. Popisované závěry Výboru pro práva dítěte i Výboru pro lidská práva by měly být předmětem diskuze v rámci ústní obhajoby – je otázka, do jaké míry je akceptovat a do jaké míry s nimi lze polemizovat. Poslední věta podkapitoly 3.2 „V roce 2018 by měla Česká republika předložit Výboru další periodickou zprávu...“ by zasluhovala vzhledem k termínu odevzdání práce (prosinec 2019) aktualizovat.

V závěru práce autorka rekapituluje zpracovávanou problematiku.

Po obsahové stránce splňuje práce požadavky kladené na tento typ prací. Práce je místy hodně popisná, pozitivně hodnotit je však nutné to, že autorka na nic podstatného nezapomněla, práce je strukturovaná, umožňuje čtenáři dobrou orientaci ve zpracovávané problematice a tím mu na několika málo desítkách stran textu umožní získat představu o obsahu soudnictví ve věcech dítěte.

Autorka prokázala schopnost zpracovat problematiku způsobem a v kvalitě, který je od tohoto typu prací očekáván. Prokázala schopnost orientace v tématu, což je zřejmé i z rozsáhlého seznamu použité literatury.

Také po formální stránce splňuje předložená diplomová práce požadavky kladené na tento typ prací. Zasloužila by pečlivější jazykovou korekturu, drobné nedostatky, které se v práci objevují, jí zbytečně ubírají na kvalitě. Celá práce je doplněna rozsáhlým poznámkovým aparátem a seznamem použité literatury.

Na základě celkového posouzení předložené diplomové práce **doporučuji** tuto k ústní obhajobě před komisí a navrhuji hodnocení stupněm „velmi dobře“.

V Praze 2. ledna 2020

JUDr. Monika Bayerová, Ph.D.